

Jordi Arbonès: "Estem bombardejats pel castellà"

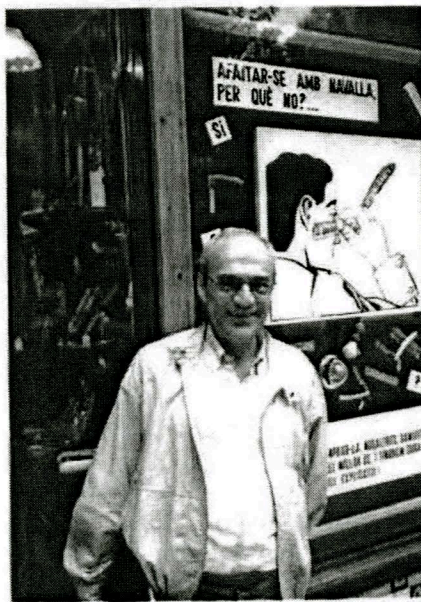
Quirze Grifell

Jordi Arbonès viu a l'Argentina des de l'any 1956. És fundador de l'Obra Cultural Catalana de Buenos Aires i un independentista convençut. Ha publicat estudis sobre teatre català, contes i poemes. Assegura que té una novel·la començada, que no pot acabar mai... El seu treball, però, és la traducció d'infinat de novel·les. No en va el 1986 va rebre el premi de traducció en prosa de la Generalitat de Catalunya.

Va ser la versió de "La fira de les vanitats", de William Thackeray, la que va merèixer el premi de traducció en prosa. Però Arbonès té una llarga llista de novel·les traduïdes. Com a exemples, podem anomenar "Palmeres salvatges" i "El brogit i la fúria", de William Faulkner; "Per qui toquen les campanes", d'Ernest Hemingway; "Tròpic de Càncer" i "Tròpic de Capricorn", de Henry Miller; "La taronja mecànica", d'Anthony Burgess; "Dones enamorades", de D. H. Lawrence; "Viatge a l'Índia", d'E. M. Forster, i un llarg etcètera.

Diu que els llibres que ha traduït amb més il·lusió són els de Henry Miller, i que encara li faria més il·lusió poder traduir la trilogia "Sexus", "Plexus", "Nexus", del mateix autor. Una de les que més li ha costat és "Ada o l'ardor", de Vladimir Nabokov. Actualment està enllestint "Història de dues ciutats", de Dickens, i treballa en una obra de Gerald Durrell.

Creu que la fonètica del català s'ha anat embastardint, que la llengua viva s'ha anat degradant. "Nosaltres sempre hem tingut un llenguatge col·loquial riquíssim. Ara hi ha una forta influència del castellà." El seu ofici de traductor li permet observar de molt a prop totes aquestes situacions lingüístiques. I posa uns exemples molt clars: "Abans, una «mansa» era una «flàvia». Ara corre més allò de dir una «tia», per la influència del castellà.

Abans «xona» era una paraula molt viva. Ara es fa servir «cony», però, per mi, és més aviat una exclamació. És en aquest nivell que estem totalment bombardejats pel castellà."

Arbonès en va ser un dels fundadors. Actualment, aquesta entitat té problemes greus. Els socis o bé s'han mort o bé han tornat a Catalunya. No hi ha nova immigració. "Mantenim l'Obra Cultural Catalana amb penes i treballs, a empentes i rodolons."

El propòsit és fer una difusió de Catalunya a l'Argentina. El projecte seria que a les universitats hi hagués alguna càtedra de català. "Tot això ho havíem intentat; fins i tot havíem organitzat alguns actes a la Universi-

tat de la Plata, però tot es va acabar amb la dictadura de Videla."

Jordi Arbonès pensa que ara podria ser promogut o finançat des d'aquí, "enviant algun caleret perquè hi vagi un professor d'aquí, es facin conferències... La situació econòmica de l'Argentina és molt fotuda."

Durant el mes d'abril, cada any es fa a Buenos Aires una fira del llibre que dura vint dies. Arbonès pensa que seria fàcil, molt fàcil, que hi hagués un estand amb llibres catalans. "Aquest any hi havia un estand de la Generalitat Valenciana. D'aquí dalt no hi havia res. I seria fàcil. Que la gent digués: Ostres, e Dickens, Dostojevski, Burgess... er català!"

Arbonès és un bon coneixedor del món teatral català. Ha publicat entre altres, un estudi titulat "Teatre català de postguerra" (Pòrtic 1973), "Pedrolo contra els límits" (Aymà, 1980) i un assaig que va sortir en la revista "Estudios escénicos" (número 21), de l'Institut del Teatre, amb el títol "El teatre català a Buenos Aires". El mes de desembre de l'any 89 va guanyar un premi per la traducció de l'obra "Qui té por de Virginia Woolf?", d'Edward Albee, sembla que ja hi ha una companyia disposada a representar-la.

En preguntar-li si el teatre català ja ha arribat a la normalitat, respon categòricament: "No tindrem mai un teatre normal sense un estat propi." ■